
แผนป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงปลอดภัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Contingency Plan) ของ ตำรวจภูธรภาค ๖ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕

ฝ่ายอำนวยการ ๖ กองบังคับการอำนวยการ
ตำรวจภูธรภาค ๖

คำนำ

ในปัจจุบันระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้มีการพัฒนาและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว และเป็นการสื่อสารแบบสองทิศทาง อีกทั้งยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารระบบราชการ ซึ่งฝ่ายอำนวยการ ๖ กองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค ๖ เป็นศูนย์กลางในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ในการดำเนินงานและรักษาความปลอดภัยของระบบข้อมูล ได้ตระหนักถึงการดูแลรักษาระบบสารสนเทศของหน่วยให้มีความมั่นคงปลอดภัยและลดความเสี่ยงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับระบบสารสนเทศ ดังนั้นเพื่อให้ระบบสารสนเทศของตำรวจภูธรภาค ๖ สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงได้จัดทำแผนแก้ไขปัญหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน (Information Technology Contingency Plan) ของตำรวจภูธรภาค ๖ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการบำรุงรักษาป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานในสังกัดต่อไป

ฝ่ายอำนวยการ ๖ กองบังคับการอำนวยการ
ตำรวจภูธรภาค ๖

สารบัญ

แผนแก้ไขปัญหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน
(IT Contingency Plan) ของตำรวจภูธรภาค ๖
ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานราชการ ทั้งในส่วนของการบริหารจัดการ การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล รวมไปถึงการประมวลผลระบบงานที่สำคัญ ซึ่งข้อมูลสารสนเทศ ถือเป็นทรัพย์สินทางการบริหารที่มีความสำคัญต่อทางราชการ จำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาเพื่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาองค์กร การบริหารจัดการองค์กร และการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานตำรวจภูธรภาค ๖ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร ซึ่งอาจมีปัจจัยจากภายนอกและปัจจัยภายในมากระทบทำให้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งระบบอุปกรณ์ต่างๆ เสียหายได้

ตำรวจภูธรภาค ๖ จึงได้ทำแผนแก้ไขปัญหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน (IT Contingency Plan) ของตำรวจภูธรภาค ๖ ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการดูแลรักษาระบบ และแก้ไขปัญหาที่อาจจะส่งผลกระทบต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงระบบอุปกรณ์ต่างๆ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลรักษาระบบความมั่นคงปลอดภัยของฐานข้อมูลและสารสนเทศให้มีเสถียรภาพและมีความพร้อมสำหรับการใช้งาน
๒. เพื่อเป็นแนวทางในการกำกับดูแล ตรวจสอบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งเป็นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติฉุกเฉินด้านระบบข้อมูลสารสนเทศให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์
๓. เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ ในการดูแลรักษาระบบความปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร
๔. เพื่อเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจจะเกิดขึ้นกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร
๕. เพื่อลดความเสียหายที่อาจจะเกิดแก่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
๖. เพื่อให้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพสามารถแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที

ภัยพิบัติ

ภัยที่เกิดจากธรรมชาติและจากการกระทำของมนุษย์ที่มีระดับความรุนแรงและผลกระทบที่ต่างกันไป ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของตำรวจภูธรภาค ๖ สามารถจำแนกได้เป็นสองกลุ่มหลักๆ ได้แก่

๑. ภัยพิบัติจากภายนอก...

๑. ภัยพิบัติจากภายนอก

๑.๑ ภัยธรรมชาติที่กระทำต่ออาคารสถานที่ตั้งของเครื่องประมวลผลหลักหรือเครื่องแม่ข่าย ได้แก่ อัคคีภัย อุทกภัยและการป้องกันความชื้นและอุณหภูมิที่ไม่เหมาะสม แมลงสัตว์กัดแทะ แผ่นดินไหว

๑.๒ การโจรกรรมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แม่ข่ายที่เป็นส่วนของการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล

๑.๓ ระบบการสื่อสารของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายที่เชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายภายนอกองค์กรเกิดความขัดแย้ง

๑.๔ ระบบกระแสไฟฟ้าขัดข้อง/ไฟฟ้าดับ

๑.๕ การบุกรุกหรือโจมตีจากภายนอก เพื่อเข้าถึงหรือควบคุมระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งสร้างความเสียหายหรือทำลายระบบข้อมูล

๑.๖ ไวรัสคอมพิวเตอร์

๑.๗ ระบบเสียหายจากภัยสงคราม เหตุจลาจล การประท้วงและการเกิดสถานการณ์ความไม่สงบ

๒. ภัยพิบัติจากภายใน

๒.๑ ระบบแม่ข่ายหลัก ระบบฐานข้อมูลหลักเสียหาย หรือข้อมูลถูกทำลาย

๒.๒ ไวรัสคอมพิวเตอร์จากผู้ใช้งานภายในองค์กร

๒.๓ เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรของหน่วยงานขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ทั้งด้านฮาร์ดแวร์ และซอฟท์แวร์ อันอาจทำให้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเสียหาย ใช้งานไม่ได้หรือหยุดการทำงาน

<u>แนวทางการป้องกันความเสียหายจากภัยพิบัติ</u>

๑. ภัยพิบัติจากภายนอก

๑.๑ ภัยธรรมชาติที่กระทำต่ออาคารสถานที่ตั้งของเครื่องประมวลผลหลักหรือเครื่องแม่ข่าย ได้แก่ อัคคีภัย อุทกภัยและการป้องกันความชื้นและอุณหภูมิที่ไม่เหมาะสม แมลงสัตว์กัดแทะ แผ่นดินไหว

๑.๑.๑ <u>การป้องกันและการดำเนินการอัคคีภัย</u>

(๑) กำหนดเขตพื้นที่ควบคุมการเกิดอัคคีภัย และจัดทำป้ายเตือนต่างๆ

(๒) ประชาสัมพันธ์แผนป้องกันและระงับอัคคีภัย การหนีไฟขั้นต้นให้แก่ข้าราชการตำรวจทุกราย

(๓) ติดตั้งเครื่องดับเพลิงสำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับห้องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย

(๔) จัดทำเครื่องหมายระบุความสำคัญตามลำดับของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพื่อประสิทธิภาพในการเคลื่อนย้ายเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

(๕) ให้มีการสำรองฐานข้อมูลเดือนละ ๑ ครั้งเป็นอย่างน้อย

๑.๑.๒ <u>การป้องกันอุทกภัย</u>...

๑.๑.๒ <u>การป้องกันอุทกภัยและการป้องกันความชื้นและอุณหภูมิที่ไม่เหมาะสม</u>

(๑) เปิดเครื่องปรับอากาศและเครื่องควบคุมความชื้น สำหรับเครื่องแม่ข่ายตลอด ๒๔ ชั่วโมง และตรวจสอบการทำงานให้ใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอ

(๒) ตรวจสอบการรั่วซึมของหลังคาอาคารเพื่อป้องกันการรั่วซึมของน้ำฝนที่ค้างสะสม

(๓) เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายต้องไม่อยู่ในบริเวณที่น้ำท่วมถึง

(๔) ตรวจสอบข้อมูลเรื่องน้ำท่วมที่เคยเกิดในละแวกพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อคาดการณ์และเตรียมตัวได้ถูก

(๕) บันทึกหมายเลขโทรศัพท์สำหรับเหตุฉุกเฉิน

(๖) เก็บของมีค่าไว้ในที่ปลอดภัย และบันทึกรายการทรัพย์สินหรือถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐาน

๑.๑.๓ <u>การป้องกันและการดำเนินการแผ่นดินไหว</u>

(๑) ติดตามข้อมูลข่าวเตือนภัยแผ่นดินไหว ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย

(๒) สังเกตพฤติกรรมของสัตว์ ซึ่งสัตว์หลายชนิดจะมีการรับรู้ ท่าทางออกมาก่อนเกิดแผ่นดินไหว อาจจะรู้ล่วงหน้า เช่น หนู งู สุนัข แมลงสาบ เป็นต้น

(๓) จัดทำบัญชียานพาหนะและเครื่องมือเครื่องใช้ให้สามารถตรวจสอบและใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเกิดภัย

๑.๒ การโจรกรรมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แม่ข่ายที่เป็นส่วนของการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล

๑.๒.๑ ควบคุมการเข้าออกห้องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและการป้องกันความเสียหาย โดยห้ามบุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง เข้าไปในห้องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย หากจำเป็นให้มีเจ้าหน้าที่ของฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นผู้รับผิดชอบนำเข้าไป

๑.๒.๒ จัดให้มีระบบรักษาความปลอดภัยในการเข้าถึงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แม่ข่ายมีการตรวจสอบการทำงานของระบบให้ใช้งานได้อยู่เสมอ

๑.๓ ระบบการสื่อสารของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายที่เชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายภายนอกองค์กรเกิดความขัดข้อง

๑.๓.๑ การตรวจสอบระบบเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกอาคารให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา

๑.๓.๒ ต้องจัดให้มีเครือข่ายสำรอง สำหรับใช้ในกรณีที่เครื่องแม่ข่ายหลักไม่สามารถใช้งานได้

๑.๔ ระบบกระแสไฟฟ้าขัดข้อง/ไฟฟ้าดับ

๑.๔.๑ แยกไฟระบบคอมพิวเตอร์แม่ข่ายออกจากสายไฟหลักที่ผ่านสะพานไฟเข้าสู่หน่วยงาน

๑.๔.๒ ติดตั้งเครื่องสำรองไฟฟ้าและปรับแรงดันอัตโนมัติ (UPS) เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์หรือการประมวลผลของระบบคอมพิวเตอร์

๑.๔.๓ เปิดเครื่องสำรองไฟฟ้าตลอดระยะเวลาในการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์และบำรุงรักษาเครื่องสำรองไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานเสมอ

๑.๔.๔ เมื่อเกิด...

๑.๔.๔ เมื่อเกิดกระแสไฟฟ้าดับ ให้ผู้ใช้บันทึกข้อมูลที่ยังค้างอยู่ทันที และปิดเครื่องคอมพิวเตอร์รวมทั้งอุปกรณ์ต่างๆ

๑.๔.๕ ให้มีการสำรองฐานข้อมูลทุก ๑ เดือนเป็นอย่างน้อย

๑.๕ การบุกรุกหรือโจมตีจากภายนอก เพื่อเข้าถึงหรือควบคุมระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งสร้างความเสียหายหรือทำลายระบบข้อมูล

๑.๕.๑ สแกนหาจุดอ่อนและอัพเดท Patch เพื่อปิดกั้นช่องโหว่และจุดอ่อน โดยใช้ซอฟท์แวร์เพื่อเป็นเครื่องมือในการค้นหาช่องโหว่

๑.๕.๒ ติดตั้ง Firewall เพื่อป้องกันผู้ที่มิได้รับอนุญาตจากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและอินทราเน็ต สามารถเข้าสู่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขององค์กรได้ โดยจะต้องเปิดใช้งาน Firewall ตลอดเวลา

๑.๕.๓ จัดเจ้าหน้าที่ดูแลระบบเครือข่าย ตรวจสอบปริมาณข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและอินทราเน็ตขององค์กร เพื่อสังเกตปริมาณข้อมูลบนเครือข่ายว่ามีปริมาณมากผิดปกติ หรือการเรียกใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความถี่ในการเรียกใช้ผิดปกติ เพื่อจะได้สรุปหาสาเหตุ และป้องกันต่อไป

๑.๕.๔ ติดตั้งระบบป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์ให้ทันสมัย และอัพเดทอย่างสม่ำเสมอ

๑.๕.๕ กำหนดรหัสผ่านเพื่อป้องกันการเข้าถึงระบบโดยไม่ได้รับอนุญาต ดังนี้

(๑) ไม่เปิดเผยรหัสผ่านของตนเองแก่ผู้อื่น

(๒) เปลี่ยนรหัสผ่านโดยทันที เมื่อทราบว่ารหัสผ่านของตนอาจถูกเปิดเผยหรือล่วงรู้โดยผู้อื่น

(๓) ไม่ตั้งรหัสผ่านจากคำที่ปรากฏในพจนานุกรม

(๔) เปลี่ยนรหัสผ่านโดยหลีกเลี่ยงการใช้รหัสผ่านเดิมที่เคยตั้งมาแล้ว

(๕) เปลี่ยนรหัสผ่านชั่วคราวที่ได้รับโดยทันทีครั้งแรกที่ทำการล็อกอินเข้าสู่ระบบงาน

(๖) ไม่ให้ระบบงานทำการบันทึกหรือจดจำรหัสผ่านของตนเองไว้ เช่น บันทึกไว้ในหน้าจอล็อกอิน

(๗) ไม่ใช้รหัสผ่านของตนเองร่วมกับผู้อื่น

๑.๖ ไวรัสคอมพิวเตอร์

๑.๖.๑ ติดตั้งโปรแกรมป้องกันไวรัสและอัพเดทข้อมูลไวรัสอยู่เสมอ และต้องใช้โปรแกรมเพื่อตรวจหาไวรัสอย่างน้อยสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง

๑.๖.๒ ระวังภัยจากการเปิดไฟล์จากสื่อบันทึกข้อมูลต่างๆ

(๑) สแกนหาไวรัสจากสื่อบันทึกข้อมูลก่อนใช้งานทุกครั้ง

(๒) ไม่ควรเปิดไฟล์ที่มีนามสกุลแปลกปลอม หรือน่าสงสัย

(๓) ไม่ใช้สื่อบันทึกข้อมูลที่ไม่ทราบแหล่งที่มา

๑.๖.๓ ใช้ความ...

๑.๖.๓ ใช้ความระมัดระวังในการเปิด E-mail

(๑) ไม่เปิดไฟล์ E-mail ถ้าไม่ทราบแหล่งที่มา

(๒) ลบ E-mail ทิ้งทันทีถ้าไม่ทราบแหล่งที่มา

๑.๖.๔ ระมัดระวังการดาวน์โหลดไฟล์ต่างๆ จากอินเทอร์เน็ต

(๑) ไม่ควรเปิดไฟล์ที่ไม่รู้จัก ที่แนบมากับโปรแกรมสนทนาต่างๆ

(๒) ไม่ควรเปิด website ที่แนะนำมาทาง E-mail

(๓) ไม่ดาวน์โหลดไฟล์จาก website ที่ไม่น่าเชื่อถือ

(๔) ติดตามข้อมูลการแจ้งเตือนการโจมตีของไวรัสต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

(๕) หลีกเลี่ยงการแชร์ไฟล์โดยไม่จำเป็น

๑.๗ ระบบเสียหายจากภัยสงคราม/เหตุจลาจล การประท้วงและการเกิดสถานการณ์ความไม่สงบ

เนื่องจากเป็นภัยจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถยับยั้งได้ ในการป้องกันหากไม่สามารถย้ายสถานที่หรือป้องกันสถานที่ได้ ควรมีการ Back Up ข้อมูลไว้มากกว่า ๑ Back Up และแยกสถานที่จัดเก็บ และถ้าเกิดความเสียหายเกิดขึ้นกับข้อมูล ก็สามารถนำข้อมูลที่มีการ Back Up ไว้ และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ สำรองมาใช้แทน หากเกิดความเสียหายร้ายแรงควรมีศูนย์คอมพิวเตอร์สำรองเพิ่ม

๒. ภัยพิบัติจากภายใน

๒.๑ ระบบแม่ข่ายหลัก ระบบฐานข้อมูลหลักเสียหาย หรือข้อมูลถูกทำลาย

๒.๑.๑ การสำรองข้อมูลอัตโนมัติ โดยระบบเครื่องประมวลผลแม่ข่ายจะสำรองข้อมูลไว้ในสื่อบันทึกข้อมูลทุกวัน

๒.๑.๒ การสำรองข้อมูลด้วยระบบ Manual โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่สำรองข้อมูลตามระยะเวลาที่กำหนดทุกสัปดาห์ โดยจะสำรองข้อมูลโครงสร้างข้อมูล Source Code และบันทึกข้อมูลลงในสื่อบันทึก

๒.๑.๓ ทดสอบ Recovery ข้อมูล โครงสร้าง และโปรแกรมปฏิบัติการฐานข้อมูล ที่ได้สำรองไว้ในสื่อบันทึก ทุกสัปดาห์

๒.๑.๔ ทดสอบ Recovery ฐานข้อมูลและโปรแกรมปฏิบัติการฐานข้อมูล และระบบปฏิบัติการของเครื่องแม่ข่ายสำรองที่ได้สำรองไว้ เพื่อทดสอบระบบการทำงานเมื่อเครื่องแม่ข่ายหลักเสียหาย

๒.๑.๕ จัดเจ้าหน้าที่ในการบำรุงรักษาสื่อบันทึกข้อมูลของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย เพื่อลดความเสียหายของข้อมูล

๒.๒ ไวรัสคอมพิวเตอร์จากผู้ใช้งานภายในองค์กร

๒.๒.๑ ติดตั้งโปรแกรมป้องกันไวรัสที่เครื่องแม่ข่ายและลูกข่ายเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้

๒.๒.๒ ติดตั้งโปรแกรมป้องกันไวรัสและอัพเดทข้อมูลไวรัสอยู่เสมอ

๒.๒.๓ หลีกเลี่ยงการแชร์ไฟล์โดยไม่จำเป็น

๒.๓ ข้าราชการตำรวจ...

๒.๓ ข้าราชการตำรวจขาดความรู้ในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ทั้งด้านฮาร์ดแวร์ และซอฟท์แวร์ ซึ่งอาจทำให้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเสียหาย ใช้งานไม่ได้ หรือหยุดการทำงาน

๒.๓.๑ ให้ความรู้แก่ข้าราชการตำรวจและหน่วยงานผ่านช่องทางต่างๆ เช่น website, หนังสือเวียน เป็นต้น

๒.๓.๒ ใส่กุญแจปิดประตูห้อง Server เพื่อป้องกันการเชื่อมต่อโดยเจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรที่ไม่มีหน้าที่โดยตรง (Unauthorized Personals)

ขั้นตอนปฏิบัติในมาตรการที่สำคัญ

๑. การสำรองข้อมูล (Back Up)

การสำรองข้อมูลมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อข้อมูลเสียหาย หรือถูกทำลายจากไวรัสคอมพิวเตอร์ ผู้บุกรุกทำลาย หรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล โดยสามารถนำข้อมูลที่มีปัญหากลับมาใช้งานได้ ดังนี้

๑.๑ การสำรองข้อมูลอัตโนมัติโดยระบบเครื่องประมวลผลแม่ข่าย โดยสำรองข้อมูลไว้ในสื่อบันทึก ๑ ชุด

๑.๒ การสำรองข้อมูลด้วยระบบ Manual โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่สำรองข้อมูลตาม ระยะเวลาที่กำหนดเป็นประจำทุกสัปดาห์ โดยสำรองข้อมูล โครงสร้างข้อมูล และ Source Code และบันทึกข้อมูลลงในสื่อบันทึก

๒. การกู้ข้อมูล (Recovery)

โดยปกติระบบเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server Computer) และอุปกรณ์กระจายสัญญาณ (Switching & HUB) ต้องอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และรองรับการให้บริการเครื่องลูกข่ายได้ตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง หากไม่สามารถให้บริการได้ จำเป็นต้องกู้ระบบคืนให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้ระบบทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์และฐานข้อมูลกลับสู่สภาพเดิม เมื่อระบบเสียหายหรือหยุดทำงาน โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่เทคโนโลยีสารสนเทศ ฝ่ายอำนวยการ ๖ กองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค ๖ ดำเนินการดังนี้

๒.๑ ทดสอบ Recovery ข้อมูล โครงสร้าง และโปรแกรมปฏิบัติการฐานข้อมูลที่ได้สำรองไว้ในสื่อบันทึกทุกสัปดาห์

๒.๒ ทดสอบ Recovery ฐานข้อมูลและโปรแกรมปฏิบัติการฐานข้อมูล และระบบปฏิบัติการของเครื่องแม่ข่ายสำรองที่ได้สำรองไว้ เพื่อทดสอบระบบการทำงานเมื่อเครื่องแม่ข่ายหลักเสียทุกสัปดาห์

ขั้นตอนการแก้ไขปัญหา

๑. ทำการ Recovery เมื่อทราบว่าระบบเสียหายหรือหยุดทำงาน ข้อมูลที่ต้อง Recovery ทันที คือ

- ฐานข้อมูลระบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติราชการ
- ระบบประมวลผลเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศ
- ฐานข้อมูลเพื่อการบริหารงานภายใน (Back Office) ได้แก่ ฐานข้อมูลระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-cop/new) , โปรแกรมป้องกันไวรัสและการถูกโจมตีจากบุคคลภายนอก (Anti Virus) , โปรแกรมระบบปฏิบัติการการจัดการเครือข่าย (Network Software) และเว็บไซต์ของตำรวจภูธรภาค ๖ และทุกหน่วยในสังกัด

๒. กรณีไม่สามารถ...

๒. กรณีไม่สามารถดำเนินการได้เอง ให้ใช้ทีมกู้ระบบจากภายนอก เช่น จ้างผู้ให้บริการแก้ไขปัญหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ กู้ระบบกลับคืนโดยเร็ว โดยนำ BACKUP TAPE / CD-ROM / HARDDISK ที่สำรองข้อมูลไว้กลับมา

ข้อปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ

๑. กรณีเครื่องลูกข่าย

๑.๑ ในกรณีที่มีเหตุทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่สามารถดำเนินการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้ตามปกติ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นแจ้งเหตุให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหรือดูแลทราบ หรือ กรณีมีเหตุอันทำให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องไม่สามารถดำเนินการให้บริการด้านเครือข่ายได้ จะต้องประกาศให้ทุกหน่วยงานในสังกัดทราบ

๑.๒ กรณีเกิดการขัดข้องเนื่องจากถูกไวรัสคอมพิวเตอร์ เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะแพร่กระจายไปยังเครื่องอื่นในระบบเครือข่ายให้ดึงสายเชื่อมโยงระบบเครือข่าย (LAN) ออกจากเครื่องโดยเร็ว

๑.๓ ในกรณีที่เกรงว่าเหตุที่เกิดจะเป็นอันตรายต่อหน่วยงานภายในตึกที่ตั้งของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่พบการขัดข้อง ให้ดึงสาย LAN ออกจากจุดชุมสายในชั้นนั้นออกให้หมด

๑.๔ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง แจ้งเหตุขัดข้องนั้นให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว

๒. กรณีเครื่องแม่ข่ายและอุปกรณ์เครือข่าย

๒.๑ ตัดการเชื่อมต่อระบบเครือข่ายโดยเร็ว แล้วปิดอุปกรณ์เครือข่ายและเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายตามลำดับความสำคัญของการให้บริการ

๒.๒ ถ้าไฟฟ้าดับ/ไฟฟ้าตก ให้ปิดเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและอุปกรณ์เครือข่ายโดยพิจารณาตามความสำคัญของการให้บริการ ระยะเวลาที่ไฟฟ้าดับ และประสิทธิภาพของเครื่องสำรองไฟฟ้า

๒.๓ ปิดระบบจ่ายไฟ ในกรณีไฟไหม้ ให้ใช้น้ำยาดับเพลิงฉีดควบคุมเพลิงโดยเร็ว

๒.๔ รีบขนย้ายเครื่องไปไว้ในที่ปลอดภัย

๒.๕ ประสานขอความช่วยเหลือกับผู้เชี่ยวชาญที่รับผิดชอบดูแลระบบ Server และระบบเครือข่ายโดยเร็วที่สุด เช่น บริษัท ทีโอที จำกัดมหาชน หรือศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๒.๖ ในกรณีอุปกรณ์ด้านฮาร์ดแวร์เสีย ให้รีบหาอุปกรณ์สำรอง

๒.๗ ตรวจสอบอุปกรณ์ภายนอกต่างๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย เครื่องคอมพิวเตอร์ลูกข่าย อุปกรณ์กระจายสัญญาณ ปลั๊กไฟฟ้า เช่น เครื่องยังทำงานอยู่หรือไม่ ปุ่มทำงานปิดหรือเปิดอยู่ ปลั๊กไฟฟ้า สาย Lan หลุดหลวมหรือไม่ แล้วแก้ไขตามจุด

๒.๘ ตรวจสอบการเชื่อมต่อของสัญญาณเครือข่ายว่ารับสัญญาณและกระจายสัญญาณออกไปได้หรือไม่ โดยใช้คำสั่ง ping ตามด้วยเลข IP

๒.๙ ทำการ restart ปิดสวิตซ์การทำงานของอุปกรณ์ไว้สักครู่ และเปิดใหม่

๒.๑๐ ผู้ดูแลระบบ ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว

๓. กรณีเครื่อง...

๓. กรณีเครื่องคอมพิวเตอร์ลูกข่ายติดไวรัสคอมพิวเตอร์ให้ดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ เจ้าหน้าที่ผู้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์นั้นๆ ดึงสาย LAN ออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อตัดการเชื่อมต่อกับระบบเครือข่าย

๓.๒ สแกนและกำจัดไวรัสหรือกักไวรัส (Quarantine) ด้วยโปรแกรมป้องกันไวรัส

๓.๓ แจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบ

๔. หลักปฏิบัติของบุคลากรในการป้องกันอัคคีภัยเพื่อป้องกันมิให้เกิดอัคคีภัยในอาคาร และบุคลากรสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เมื่อเกิดอัคคีภัย จึงกำหนดหลักปฏิบัติ ดังนี้

๔.๑ ไม่กระทำการใดๆ อันจะนำไปสู่การเกิดอัคคีภัยในอาคาร

๔.๒ ควรศึกษาเรื่องตำแหน่งการหนีไฟ เส้นทางหนีไฟ ทางออกจากตัวอาคาร การติดตั้งอุปกรณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยจากเพลิงไหม้และการหนีไฟอย่างละเอียด

๔.๓ ควรหาทางออกฉุกเฉินสองทางที่ใกล้ห้องทำงาน ตรวจสอบทางออกฉุกเฉิน มิให้ปิดตายหรือมีสิ่งกีดขวาง และสามารถใช้เป็นเส้นทางจากภายในอาคารได้อย่างปลอดภัย ให้นับจำนวนประตูห้องโดยเริ่มจากห้องทำงานตนเอง ไปยังทางออกฉุกเฉิน เพื่อให้ไปถึงทางได้ แม้ว่าไฟดับหรือปกคลุมไปด้วยควัน

๔.๔ เมื่อเกิดเพลิงไหม้ ให้หาตำแหน่งสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ เปิดสัญญาณเตือนเพลิงไหม้จากนั้นออกจากอาคารแล้วแจ้งหน่วยดับเพลิงทันที

๔.๕ เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ ให้รีบหาทางหนีออกจากอาคารทันที

๔.๖ หากเพลิงไหม้ในห้องทำงานให้ออกจากห้อง ปิดประตู แล้วแจ้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย (รปภ.ภ.๖) เพื่อแจ้งหน่วยดับเพลิงทันที

๔.๗ หากเพลิงไหม้เกิดขึ้นภายนอกห้องทำงาน ก่อนออกจากอาคารให้วางมือบนประตู หาก ประตูมีความเย็นอยู่ ค่อยๆ เปิดประตู แล้วไปยังทางหนีไฟฉุกเฉินที่ใกล้ที่สุด

๔.๘ หากเพลิงไหม้อยู่บริเวณใกล้ประตู จะมีความร้อน ห้ามเปิดประตูโดยเด็ดขาด ให้รีบแจ้งหน่วยดับเพลิง และแจ้งให้ทราบว่าท่านอยู่ที่ใดของอาคารซึ่งเพลิงไหม้ หาผ้าเปียก ปิดทางเข้าของควัน ปิดพัดลม และเครื่องปรับอากาศ ส่งสัญญาณขอความช่วยเหลือที่หน้าต่าง

๔.๙ เมื่อต้องเผชิญกับควันไฟ ให้คลานไปยังทางออกฉุกเฉิน

๔.๑๐ ห้ามใช้ลิฟต์ขณะเกิดเพลิงไหม้

๔.๑๑ ใช้น้ำยาดับเพลิงฉีดควบคุมเพลิงโดยเร็ว

๔.๑๒ ปิดสวิตซ์อุปกรณ์ และถอดปลั๊กไฟฟ้าออก เพื่อตัดระบบการจ่ายไฟ พร้อมทั้งรีบขนย้ายอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ไปไว้ในที่ปลอดภัย

๔.๑๓ ตรวจสอบความเสียหายและจัดทำบัญชีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ทุกอย่างไว้ แล้วรายงานผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว

๕. ระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากกระแสไฟฟ้า

เนื่องจากเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เครือข่ายคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่ มีความไวต่อความผิดปกติของกระแสไฟฟ้าที่ได้รับส่งมาก ดังนั้น สิ่งที่มักจะเกิดขึ้นและยากต่อการหลีกเลี่ยงคือ ผลกระทบต่างๆ ที่เกิดจากปัญหาทางไฟฟ้า เช่น การชำรุดและเสียหายของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ หรือการสูญหายของข้อมูลสำคัญ รวมถึงการเสียเวลาจากผลกระทบที่เกิดจากปัญหาทางไฟฟ้า ประกอบด้วย

๕.๑ เปิดใช้งาน...

๕.๑ เปิดใช้งานเครื่องสำรองไฟฟ้าและปรับแรงดันไฟฟ้าอัตโนมัติ (UPS) ตลอดระยะเวลาเปิดใช้งานทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล

๕.๒ เมื่อเกิดกระแสไฟฟ้าดับให้รีบทำการบันทึกข้อมูลทันทีและปิดเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ในภายหลัง

๖. การป้องกันน้ำท่วม

๖.๑ เตรียมอุปกรณ์สื่อสาร สำรองแบตเตอรี่โทรศัพท์ ไฟฉายพร้อมถ่าน กรณีฉุกเฉินให้ใช้วิทยุสื่อสารคลื่นความถี่หลัก

๖.๒ ย้ายสิ่งของขึ้นที่สูง ส่วนของใช้ขนาดใหญ่ หาอิฐหรือไม่หนุนให้สูงขึ้นจากพื้น

๖.๓ ปิดอุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิดภายในอาคาร ตัดระบบไฟฟ้า ห้ามสัมผัสเครื่องใช้ไฟฟ้า

๖.๔ ระวังสัตว์อันตรายที่มากับน้ำ เช่น งู ตะขาบ

๖.๕ เดินอย่างระมัดระวัง เนื่องจากอาจมีอันตรายจากโคลนที่ทำให้ลื่น หรือเศษวัสดุของมีคมที่ลอยมากับน้ำ

๖.๖ ห้ามบริโภคทุกอย่างที่สัมผัสกับน้ำ

๖.๗ ห้ามเดินตามเส้นทางที่น้ำไหล เนื่องจากกระแสน้ำแรงอาจพัดพาไปได้ หากจำเป็นต้องเดินผ่านที่น้ำไหลให้ลองใช้ไม้จุ่มเพื่อวัดระดับน้ำก่อนทุกครั้ง

๖.๘ ห้ามขับรถในพื้นที่ที่กำลังเกิดน้ำท่วม

๖.๙ ห้ามเข้าใกล้อุปกรณ์ไฟฟ้า เสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า เนื่องจากหากมีไฟฟ้ารั่ว อาจถูกไฟดูดได้

๖.๑๐ รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว

๖.๑๑ ให้มีการสำรองฐานข้อมูลทุก ๑ เดือนเป็นอย่างน้อย

๗. การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น และการเตรียมความพร้อม กรณีเกิดแผ่นดินไหว

๗.๑ เตรียมไฟฉาย อุปกรณ์ยังชีพ เช่น ยารักษาโรค

๗.๒ ไม่วางของหนักไว้บนชั้น หลังตู้ หรือที่สูง

๗.๓ มีการประสานงานกับหน่วยกู้ภัย เมื่อเกิดแผ่นดินไหว

๗.๔ สำรวจสถานที่อพยพที่ปลอดภัย

๗.๕ จัดเตรียมยานพาหนะเพื่อการอพยพผู้ประสบภัยและสิ่งของที่จำเป็น

๗.๖ รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว

๗.๗ ให้มีการสำรองฐานข้อมูลทุก ๑ เดือนเป็นอย่างน้อย

<u>แผนกู้คืนระบบคอมพิวเตอร์กลับสู่สภาวะปกติเดิม</u>

การคืนระบบเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและอุปกรณ์เครือข่าย โดยปกติระบบเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและอุปกรณ์เครือข่าย ต้องอยู่ในสภาพที่พร้อมรองรับการให้บริการกับเครื่องลูกข่ายต่างๆ ได้ตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง หากไม่สามารถให้บริการได้ ต้องรีบกู้ระบบคืนให้ได้เร็วที่สุด เพื่อทำให้ระบบการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์และข้อมูลกลับสู่สภาพเดิม เมื่อระบบเสียหายหรือหยุดทำงาน โดยดำเนินการ ดังนี้

๑. จัดหาอุปกรณ์/ชิ้นส่วน เพื่อทดแทน

๒. เปลี่ยนอุปกรณ์ชิ้นส่วนที่เสียหาย

๓. ซ่อมบำรุงวัสดุอุปกรณ์ที่เสียหาย ให้เสร็จภายใน ๔๘ ชั่วโมง

๔. นำสื่อที่ได้...

๔. นำสื่อที่ได้สำรองข้อมูลไว้กลับมา Restore โดยเร็วภายใน ๔๘ ชั่วโมง

๕. ตรวจสอบระบบปฏิบัติการ ระบบฐานข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและ ระบบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผู้รับผิดชอบ

๑. ระดับนโยบาย

ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง ของหน่วย (CIO) รับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย ให้ข้อเสนอแนะ คำปรึกษา ตลอดจน ติดตาม กำกับดูแล ควบคุมตรวจสอบ เจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติ

๒. ระดับปฏิบัติ

เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบของหน่วย รับผิดชอบ กำกับ ดูแล การปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติ ศึกษา ทบทวน วางแผน ติดตาม การบริหารความเสี่ยง และรักษาความปลอดภัยระบบฐานข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

การติดตามและรายงานผล

กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรายงานผลการดำเนินการหรือการตรวจสอบให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็น ประจำทุกเดือน และให้รายงานการเกิดปัญหาและผลการแก้ไขให้ทราบในทันทีที่สามารถดำเนินการได้ ในทุกกรณี ตามที่ระบุไว้

พ.ต.อ. ผู้เสนอแผน
(สารนัย คงเมือง)
รอง ผบก.ฯ รรท.ผบก.อก.ภ.๖

พล.ต.ต. ผู้เห็นชอบแผน
(วันชัย สุวรรณศิริเขต)
รอง ผบช.ภ.๖/CIO ของ ภ.๖

พล.ต.ท. ผู้อนุมัติแผน
(ทวิชชาติ พละศักดิ์)
ผบช.ภ.๖

ผนวก ก.

แผนผังขนย้ายอุปกรณ์ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน

(บริเวณอาคาร ภ.๖ ชั้น ๒)

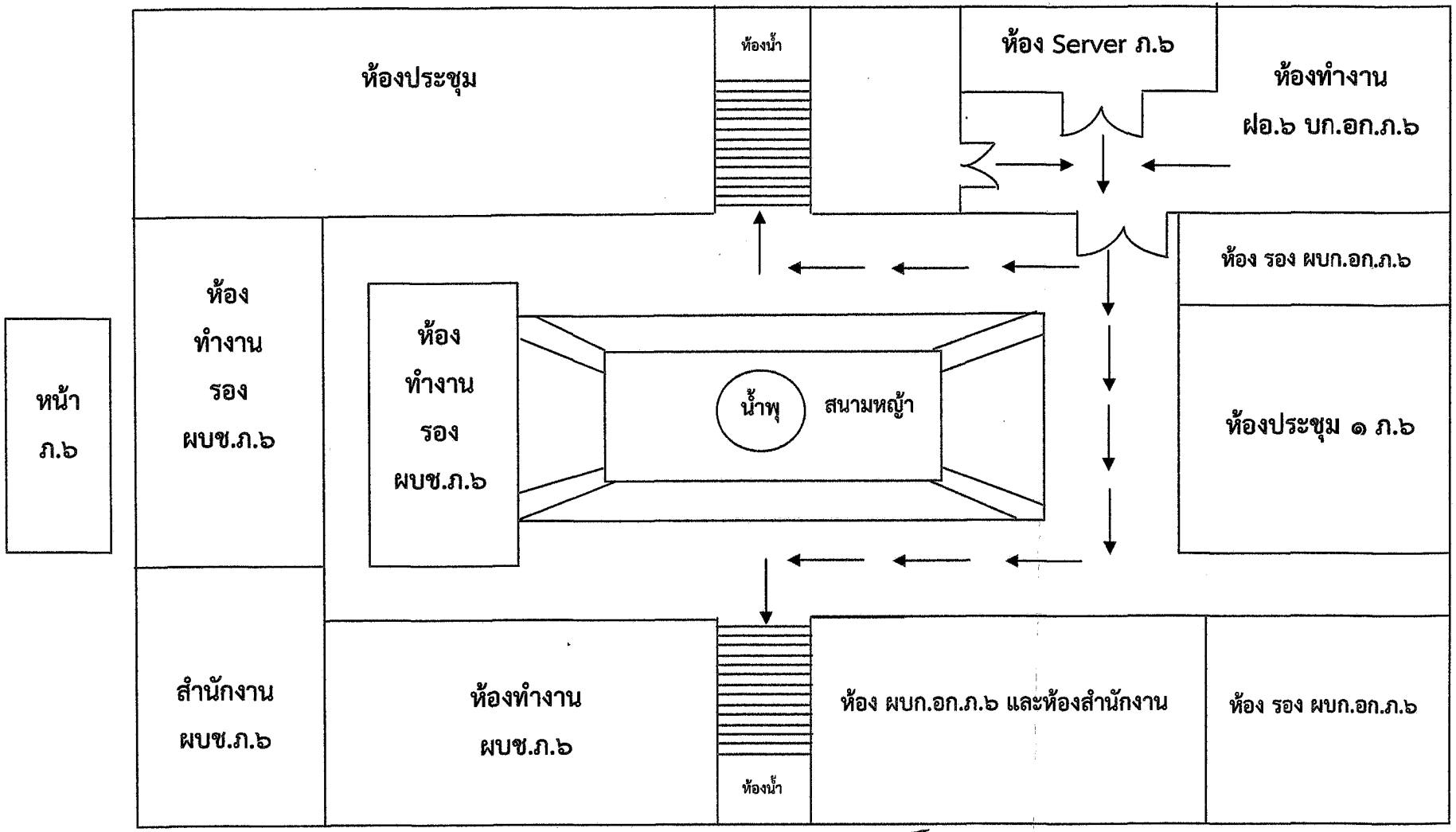

ตรวจแล้วถูกต้อง

พ.ต.อ

(ไพฑูรย์ สุขุมวัฒนะ)

ผกก.ฝอ.๖ บก.อก.ภ.๖